

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 3.0 Ekim 2019
Sayı : 918

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

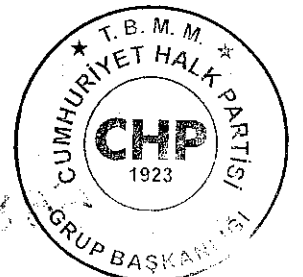
Gereğini saygılarımla arz ederim.

Özgür ÖZEL

Manisa Milletvekili

CHP Grup Başkanvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih :	04 Kasım 2019
	Esas No: 2/2327

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ
31 Ekim 2019
Numara:

TBMM
GELEN EVRAK
31 Ekim 2019
No: 558315
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

16 Nisan'da rejime kasteden anayasa değişikliğiyle işlevsiz hale getirilen Parlamento'nun elindeki en önemli bilgi edinme yollarından biri Meclis Araştırması Komisyonlarıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bugüne kadar 137 adet Araştırma Komisyonu kurulmuş, araştırma komisyonlarınca hazırlanan raporlar pek çok önemli sorunun çözümüne yardımcı olmuştur. Türkiye'nin önemli sorunlarını irdelemekle görevlendirilen Araştırma Komisyonlarınca hazırlanan raporlar, muhalefet serhleriyle birlikte ele alındığında Yürütme Organına sorunların çözümüne yönelik ciddi tavsiyeler sunmaktadır. Araştırma Komisyonlarına ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve akademisyenler başta olmak üzere konunun taraflarının da görüşlerini sunuyor oldukları dikkate alındığında, hazırlanan raporların kapsayıcılığı ve çözüm üretme potansiyelinin yüksekliği ortadadır.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin tek başına iktidar olduğu 2002 yılından bu yana 63 araştırma komisyonu kurulmuş, bu komisyonların 20'sinin raporları ya tamamlanamamış ya da tamamlanmış raporları TBMM Genel Kurulu'nda görüşülememiştir. 3 rapordan birinin görüşülememiş olması olumsuz anlamda yüksek bir orandır. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin sıklıkla eleştirdiği koalisyon hükümetleri döneminde ise Araştırma Komisyonları raporlarının görüşülme oranı çok yüksektir. Örneğin alınan erken seçim kararı nedeniyle 4 yıl görev yapan 20. Yasama Dönemi'nde, 4 ayrı koalisyon hükümeti kurulmuş olmasına karşın Parlamento'da oluşturulan 29 araştırma komisyonunun 26'sinin raporları Genel Kurulda görüşülebilmıştır. Bu Yasama Dönemi'nde Uğur Mumcu ve Metin Göktepe cinayetleri, Susurluk kazası, yasadışı telefon dinlemeleri, Petrol Ofisi ve Toprak Mahsulleri Ofisi'ndeki yolsuzluk iddiaları gibi netameli konularda önemli raporlar hazırlanmış ve bu raporlar tarihe not olarak düşülmüştür.

Kurulan Araştırma Komisyonları, Parlamento tarihi boyunca önemli raporlar sunmuş olmasına karşın 24. Yasama Dönemi'nden itibaren Adalet ve Kalkınma Partisi, komisyon üyelerinin üzerinde çalışarak hazırladıkları raporların önemli bölümünü Genel Kurulda görüştürmemiştir. Yine Adalet ve Kalkınma Partisi, 25 Mayıs 2018 tarihli Genel Kurul görüşmelerinde, Parlamento tarihi açısından olumsuz anlamda bir ilki yaşatarak, 4 ayrı araştırma komisyonu raporunu aynı gün görüştürmüş, bu raporların kamuoyunda yeteri kadar tartışılması önünde adeta engelleyici bir rol oynamıştır.

26. Yasama Dönemi'nde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne, parlamenter demokrasimize ve seçilmiş hükümete yönelen 15 Temmuz Darbe Girişimini araştırmakla görevli komisyon çalışmalarına başlamış, dönemin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından verilen talimatla ek süre dahi istemeden apar topar çalışmalarına son vermiştir. Dönemin TBMM Başkanı İsmail Kahraman'a 12 Temmuz 2017 günü elden teslim edilen rapor, TBMM kayıtlarına "Raporunu vermedi" notuyla geçmiş, 15 Temmuz 2016 günü fiilen darbecilerin bombalarına hedef olan Parlamento, kendisine yönelen darbe girişimine ilişkin bir yazılı metin dahi ortaya koyamamış bir görüntüyle karşı karşıya bırakılmıştır.

Yine 26. Yasama Dönemi'nde Adana'nın Aladağ ilçesindeki kız öğrenci yurdunda meydana gelen yangını araştırmak ve benzer olayların yaşanmamasını temin etmek amacıyla oluşturulan araştırma komisyonunun raporu da TBMM Genel Kurulu'nda görüşülememiştir. 24. Yasama Dönemi'nde ise kadına yönelik şiddet, mevsimlik tarım işçileri, doping, 301 madencinin yaşamını yitirdiği Soma faciası, toplumsal barış ve darbeleri araştırmak amacıyla kurulan 6 ayı komisyonun raporu TBMM Genel Kurulu'nda görüşülememiştir.

TBMM Genel Kurulu'nun iradesiyle kurulan ve çalışmalarını tamamlayan araştırma komisyonlarının yoğun uğraşlar neticesinde hazırladıkları raporların Genel Kurul'da görüşülememesi önemli bir eksikliklerdir.

Bu değişiklik teklifiyle Araştırma Komisyonu raporlarının, Genel Kurulda görüşülüp görüşülmemesine bakılmaksızın sonraki yasama dönemlerinde de görüşülebilmeleri ve konuya ilişkin yeni Meclis Araştırması açılabilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle önceki yasama dönemlerine ait araştırma komisyonu raporlarının Danışma Kurulu'nun önerisi üzerine sonraki yasama dönemlerinde yeniden görüşülmesine olanak sağlanmıştır.

MADDE 2- Maddeyle önceki yasama dönemlerine ait araştırma komisyonu raporları hakkında Danışma Kurulu'nun önerisi üzerine yeniden Meclis Araştırması açılması sağlanmıştır.

MADDE 3- Maddeyle TBMM Başkanlığı'na sunulan Araştırma Komisyonu raporlarının 1 hafta içinde bastırılması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ**

MADDE 1- 5/3/1973 tarihli ve 584 karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir:

“Ancak önceki yasama dönemlerine ait araştırma komisyon raporları, önceki dönemlerde Genel Kurulda görüşülmüş olup olmamasına bakılmaksızın Danışma Kurulu'nun önerisi üzerine Genel Kurul gündemine alınabilir.”

MADDE 2- 584 karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“Danışma Kurulu'nun önerisi üzerine, önceki yasama dönemlerinde görüşülen Araştırma Komisyonu Raporları hakkında yeniden Meclis Araştırması açılmasına Genel Kurul karar verir.”

MADDE 3- 584 karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir:

“Araştırma Komisyonu Raporu, TBMM Başkanlığı'na sunulduktan sonra 1 hafta içinde bastırılır ve milletvekillerine dağıtılır.”

MADDE 4- Bu İçtüzük hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu İçtüzük hükümleri Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

